

**UCHWAŁA NR VII/54/19
RADY GMINY HAJNÓWKA**

z dnia 29 marca 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 994 z późn. zm.), w zw. z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hajnówka.

§ 3. 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jarosław Kot

Gminny program wspierania rodziny na lata 2019-2021

Rozdział 1.

Wprowadzenie i diagnoza problemu

1. Wprowadzenie

Rodzina jest pierwszym i głównym środowiskiem wychowawczym. To właśnie w niej tworzą się określone normy regulujące zachowania jej członków. Jednocześnie pewna grupa czynników związanych bezpośrednio ze stosunkami wewnętrznymi, nieprawidłowymi postawami rodziców, a także wpływami zewnętrznymi może w sposób znaczący obniżyć jej wpływ na kształtowanie prawidłowych postaw wśród dzieci.

Aby rodzina prawidłowo wykonywała swoje funkcje, należy nieustannie wspierać ją w codziennych trudnościach życiowych. Pracę z rodziną wykonuje się w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od najbliższych. Wszelkie działania są prowadzone za zgodą domowników i ich aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny, jak i działań instytucji na rzecz rodziny zmierzającym do przywracania naturalnych więzi i normalizacji życia rodzinnego. Problemy pojawiające się w funkcjonowaniu rodziny (np.: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc w rodzinie) mogą wpływać na niewydolność opiekuńczo – wychowawczą, prowadząc do zaburzenia procesu prawidłowego rozwoju dziecka. Dlatego w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych konieczne jest podjęcie interdyscyplinarnych, zintegrowanych działań profilaktycznych mających na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków do życia i rozwoju w środowisku rodzinnym poprzez przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny.

1.1. Podstawa prawna

Art.176. pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1.2. Podstawa działań

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

2. Ocena sytuacji

Diagnoza sytuacji lokalnej dotyczącej braku wydolności rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej dokonana została na podstawie materiałów własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce oraz rozpoznania środowiskowego pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów placówek oświatowych.

Z analizy powyższej wynika, że deficyty w sprawach opiekuńczo - wychowawczych zdiagnozowano w 6 rodzinach z terenu gminy Hajnówka. Znaczna część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia ze strony pracowników Ośrodka, kuratorów sądowych oraz pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych, jest w stanie wypełniać funkcje opiekuńczo – wychowawcze w zakresie stwarzającym realną szansę na pozostawienie wychowujących się w nich dzieci w środowisku rodzinnym. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, bezrobocie, ubóstwo, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Istotną rolę w pomocy tym rodzinom odgrywa praca socjalna połączona ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Pracownicy socjalni mając bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku dokonują bieżącej analizy jej problemów i potrzeb.

Liczba ludności w gminie Hajnówka na dzień 31.12.2018r. wynosiła 3937 osób, w tym 1969 mężczyzn i 1968 kobiet.

Tabela 1. Dane o sytuacji demograficznej stan na 31.12.2018r.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	51	57	108
3	27	18	45
4-5	36	32	68
6	22	16	38
7	18	17	35
8-12	74	74	148
13-15	47	53	100
16-17	36	35	71
18	14	13	27
19-65	1336	0	1336
19-60	0	1020	1020
> 65	308	0	308
> 60	0	633	633
ogółem	1969	1968	3937

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z form pomocy społecznej w latach 2016 – 2018

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi					
		Ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 i więcej dzieci
2016	176	100	35	35	20	6	4
2017	175	92	28	38	16	6	4
2018	153	80	29	31	15	3	2

Tabela 3. Liczba formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego

Rok	2016	2017	2018
Procedura „Niebieskie Karty”	10	24	20

W 2016 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 10 formularzy „Niebieskiej Karty” wszczętych przez Policję, w 2017r. 24 formularze „Niebieskiej Karty” wszczętych przez Policję, natomiast w 2018r. 20 formularzy „Niebieskiej Karty” również wszczętych przez Policję. Większość przypadków występowania przemocy w rodzinie ma związek z alkoholem.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hajnówce wynika, że prowadzone były postępowania o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.

W celu przeprowadzenia rozmowy motywującej do podjęcia leczenia odwykowego zapraszano:

- w 2016r. - 16 osób, (w tym jedna rodzina z dziećmi), wysłano 3 wnioski do Sądu,
- w 2017r. - 26 osób ,(w tym jedna rodzina z dziećmi), 1 wniosek do Sądu,

w 2018r. - 20 osób, (w tym jedna rodzina z dziećmi), w dwóch przypadkach wystąpiono o opinię do biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu.

Należy zwrócić uwagę, że działania wspierające podejmowane wobec rodzin niewydolnych wychowawczo mogą okazać się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy i zaangażowania z ich strony. W sytuacji kiedy dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy może podjąć postanowienie o umieszczeniu zagrożonego dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub pieczy zastępczej.

Z danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce wynika, że po 1 stycznia 2015 roku z terenu gminy Hajnówka w placówce opiekuńczo – wychowawczej i w rodzinnej pieczy zastępczej nie było umieszczonych dzieci. Działania zawarte w niniejszym programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności w celu przywrócenia zdolności do prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich i społecznych.

Rozdział 2.

Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodziny

W strukturze lokalnej działa:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce – praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawcze;
- 2) Zespół Interdyscyplinarny w Hajnówce – przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hajnówce – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
- 4) Urząd Gminy w Hajnówce – przyznawanie i wypłacanie stypendium, dowóz dzieci do szkoły;
- 5) Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce – prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, monitoring rodzin dysfunkcyjnych z Niebieską Kartą;
- 6) Wiejski Ośrodek Zdrowia w Nowoberezowie i placówki służby zdrowia w Hajnówce – opieka lekarska, pielęgnarska oraz profilaktyka;
- 7) Szkoły Podstawowe i oddziały przedszkolne z terenu gminy Hajnówka – działalność edukacyjno-wychowawcza, profilaktyczna, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci;
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce – poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin, realizacja programu korekcyjno edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, orzekanie o niepełnosprawności;
- 9) Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich w Bielsku Podlaskim - zajmują się sprawami rodzinnymi, nieletnich oraz wykonują orzeczenia w stosunku do osób zobowiązanych do leczenia odwykowego przeciwalkoholowego;
- 10) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce – pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzi działania na rzecz rodziny;
- 11) Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce – pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin.

Rozdział 3.

Cel główny programu

Głównym celem programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, które przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz stworzenie odpowiednich warunków do wychowania dzieci.

Rozdział 3.

1

Cele szczegółowe programu

Do celów szczegółowych należy:

1. Poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
2. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umocnieniu rodziny
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Rozdział 4.

Cel szczegółowy 1

Poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

Lp	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce w rodzinie	- liczba rodzin objętych pracą socjalną - ilość projektów profilaktycznych	działania ciągłe 2019-2021	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe
2	Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej oraz specjalistycznego poradnictwa: w przypadku zaistnienia potrzeby udzielenia wsparcie asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba udzielonych porad specjalistycznych	działania ciągłe 2019- 2021	GOPS, PCPR, szkoły
3	Monitorowanie rodzin zagrożonym kryzysem przez pracownika socjalnego	- liczba rodzin objętych monitoringiem	Działania ciągłe 2019-2021	GOPS
4	Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych w zakresie rozwiązywania problemów rodziny	- liczba odbytych szkoleń przez pracowników socjalnych	2019-2021	GOPS
5	Zapewnienie pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy: finansowej, psychologicznej i prawnej	- liczba świadczeń udzielonej pomocy	działania ciągłe 2019-2021	GOPS, GKRPA, PCPR

Cel szczegółowy 2

Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umocnieniu rodziny

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe, pomoc społeczną	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w działaniach profilaktycznych i psychoedukacyjnych	działania ciągłe 2019-2021	szkoły, GOPS
2	Podnoszenie kompetencji życiowych rodzin tego wymagających w zakresie	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia	działania ciągłe 2019-2021	GOPS, szkoły. Poradnia Psychologiczno-

	prawidłowego pełnienia przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych			Pedagogiczna
3	Praca socjalna polegająca na wzmocnieniu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia funkcji w społeczeństwie	- liczba rodzin objętych pomocą w postaci pracy socjalnej	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
4	Współpraca z kuratorami, policją, Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotycząca osób nadużywających alkoholu w zakresie wymiany informacji i pomocy rodzinom	- liczba osób objętych wsparciem - liczba podjętych interwencji	działania ciągłe 2019-2021	GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
5	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin	- liczba zrealizowanych programów	działania ciągłe 2019-2021	GOPS, szkoły, KPP

Cel szczegółowy 3

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Lp	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1	Realizacja programu 500+	- liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
2	Realizacja programu 300+	- liczba rodzin, którym przyznano świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń	lipiec-grudzień 2019-2021	GOPS
3	Realizacja karty dużej rodziny	- liczba wydanych kart dużej rodziny - liczba rodzin objętych kartą dużej rodziny	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
4	Realizacja ustawy świadczenia rodzinne	- liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń	działania ciągłe 2019 - 2021	GOPS
5	Realizacja ustawy świadczenia alimentacyjne	- liczba rodzin, którym wypłacono świadczenie - liczba wypłaconych świadczeń	działania ciągłe 2019 – 2021	GOPS
6	Objęcie pomocą stypendialną uczniów z rodzin o niskich dochodach	- liczba uczniów, którym wypłacono stypendium	rok szkolny 2019-2021	UG
7	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej	- liczba i formy udzielonej pomocy	działania ciągłe	GOPS

	rodzinom z dziećmi znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej	- liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą	2019-2021	
8	Realizacja Programu POPŻ	- liczba rodzin z dziećmi objętych programem	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
9	Dożywianie dzieci Program „Posiłek w szkole i w domu”	- liczba dzieci objętych dożywianiem	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
10	Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi	- liczba dzieci objętych usługami	działania ciągłe 2019-2021	GOPS
11	Zabezpieczenie środków w budżecie na pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych	- wysokość środków przeznaczonych na wydatki związane z pobytem dzieci w placówkach	działania ciągłe 2019- 2021	GOPS

Rozdział 5. Efekty programu

1. Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, zwłaszcza instytucjonalnej.
2. Wzrost poziomu funkcjonowania rodzin z zaburzoną funkcją opiekuńczo – wychowawczą.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin zagrożonych i przeżywających kryzys.
4. Wzrost poziomu życia dziecka w rodzinach zagrożonych i przeżywających kryzys.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa w rodzinach zagrożonych i przeżywających kryzys.
6. Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
7. Rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.
8. Podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.

Rozdział 6. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu są środki:

1. własne gminy
2. budżetu państwa (konkursy, programy rządowe)

Rozdział 7. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny za lata 2019-2021 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Zebrane informacje zostaną wykorzystane do planowania działań, które będą wpisywane w formie zadań do wykonania przez instytucje i organizacje realizujące program.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny co roku sporządzane i przedkładane Radzie Gminy.